

๑. ความทั่วไป

หากมีแต่เพียงความปรารถนาให้การปกครองของประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยนั้น ย่อมไม่เพียงพอที่จะให้ระบบการปกครองเป็นประชาธิปไตยได้ จำเป็นต้องมีความมานะพยายามบากบั่นสร้างสรรค์ให้ความเป็นประชาธิปไตยเกิดขึ้นในสังคมให้ได้ และแม้จะมีความมานะพยายามปลูกฝังสร้างสรรค์แล้วก็ตาม หากความพยายามสร้างสรรค์นั้นปราศจากความเข้าใจในสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่แล้ว โอกาสแห่งความล้มเหลวก็ย่อมจะมีมาก

การศึกษาดังสภาพความเป็นจริงในสังคมที่เป็นอยู่จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพิจารณาสร้างสรรค์ประชาธิปไตยขึ้นในสังคม ดังนั้น ภาระหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้ที่มีความปรารถนาประชาธิปไตย โดยเฉพาะนักรัฐศาสตร์จะต้องช่วยกันศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ที่แท้จริงของสังคม เพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการปรับปรุงสภาพสังคมเหล่านั้น ให้เอื้ออำนวยต่อการใช้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

สภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในสังคมมีมากมายหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อระบบการปกครอง และเมื่อเราสามารถทราบสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ของสภาพแวดล้อมเหล่านั้น แล้วย่อมทำให้ทราบได้ว่าลักษณะของสภาพแวดล้อมเหล่านั้น เอื้ออำนวยหรือ เป็นปฏิปักษ์ต่อประชาธิปไตย และเมื่อทราบเช่นนั้นแล้วผู้ใฝ่หาประชาธิปไตยก็จะพยายามหาหนทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือ เสริมสร้างให้สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้จงได้

เมื่อสภาพแวดล้อมของระบบการเมืองการปกครองในสังคมมีมากมายหลายประการ และค่อนข้างจะละเอียดอ่อน เพราะนอกจากจะประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมทางวัตถุ เช่นสภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ เป็นต้นแล้ว ยังมีสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมอีกมากมาย เช่น ความนึก ความเชื่อ โลกทัศน์ ค่านิยม ขนบธรรม-

นิยมประเพณี วิถีชีวิตที่เป็นอยู่ ตลอดจนทัศนคติค่านิยมและรูปแบบของการปกครอง
อาสา ดังนั้น การศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางการ เมืองจึง เป็นภารกิจอันหนักหน่วงซึ่ง
นักประชาธิปไตยจะต้องช่วยกันแบกรับภาระนี้ไว้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ยากลำบากแต่ก็มีบุคคลจำนวนมากพอ
ประมาณได้พยายามศึกษาสภาพแวดล้อมเหล่านั้น และแม้ว่าวัตถุประสงค์ของผู้ที่ศึกษา
เรื่องดังกล่าวจะต้องการศึกษาเพื่อเสาะแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อ
ให้เป็นการเสริมสร้างประชาธิปไตย หรือ เพื่อนำข้อเท็จจริงที่พบมาหักล้างแนวความ
คิดที่จะนำประชาธิปไตยมาใช้ก็ตาม แต่การศึกษาดังกล่าวย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อ
นักประชาธิปไตยทั้งหลายที่ประสงค์จะสร้างสรรค์ประชาธิปไตย เพราะจะได้นำ
ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง เหล่านั้นไปดัดแปลงให้สอดคล้องและเอื้อ
อำนวยต่อประชาธิปไตยที่พึงปรารถนา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครบถ้วนหลักสูตร
ของการศึกษารัฐศาสตร์ชั้นมหาบัณฑิตแล้ว ผู้เขียนยังปรารถนาที่จะแบ่งเบาภาระ
หน้าที่ของนักประชาธิปไตยในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการ เมืองในจุลภาคจุดหนึ่ง
ด้วย

ผู้เขียนใฝ่ฝันที่จะศึกษาทัศนคติทางการ เมือง ของผู้นำสหภาพแรงงานไทย
นั้น เนื่องจากเห็นว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือกรรมกร เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพล
ต่อการ เมืองการปกครองมิใช่น้อย และในกลุ่มดังกล่าวผู้นำนอมนิยมบทบาทสำคัญคือ
พฤติกรรม หรือการแสดงออกของกลุ่ม ดังนั้น การศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว จึง เป็น
การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการ เมืองที่เป็นอยู่ ผู้เขียนจึงหวังว่าการศึกษานี้จะเป็น
ประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ประชาธิปไตย แม้จะเป็นส่วนอันน้อยนิดก็ตาม

๒. สภาพของปัญหา

ดังที่กล่าวมาแล้วมา กลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือกรรมกรนั้น เป็นกลุ่มผล-
ประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการ เมืองการปกครอง เป็นอย่างมากกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจาก
ว่า กรรมกรหรือลูกจ้างนั้นต้องประกอบอาชีพในสถานประกอบการต่างๆ ที่จ่ายค่าจ้าง

ให้เป็นคำตอบแทน การครองชีพจึงขึ้นอยู่กับกำลังที่ได้รับมา ปัจจัยต่างๆ ในการ
ครองชีพ ต้องอาศัยกำลังในการจับจ่ายซื้อหา ชีวิตความเป็นอยู่ของลูกจ้าง ต้อง
อาศัยอำนาจรัฐและกลไกของรัฐ เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเห็นได้ชัดเจนอยู่ตลอดเวลา
ตั้งแต่การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การกำหนดตัวบทกฎหมายเพื่อการคุ้มครองชีวิต
ความเป็นอยู่ สภาพการทำงาน สวัสดิการต่างๆ ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิอันพึงมีพึง
ได้ของลูกจ้าง เหล่านี้เป็นต้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงมีผลกระทบ
ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของกรรมกรได้โดยง่ายประกอบกับกรรมกรโดยมากนั้น ทำงาน
ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างมากๆ ซึ่งเป็นการเอื้ออำนวยให้กรรมกรมีการรวม
กลุ่มกันได้ง่าย ดังนั้น กรรมกรหรือผู้ใช้แรงงานจึงมักจะมีการแสดงออกหรือการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เสมอๆ

ประชาธิปไตยเป็นแบบการปกครองที่นิยมให้มีกลุ่มหลากหลายในสังคม
ทั้งนี้เพื่อให้แต่ละกลุ่มคอยปกป้องดูแลรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม และเมื่อมีกลุ่มหลาก
หลายก็จะมี การดึงดุลย์กันระหว่างกลุ่มมิให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใช้อำนาจรัฐในการหาประ
โยชน์ให้กับกลุ่มตนเองอย่างอำเอใจได้ และการมีกลุ่มหลากหลายยังทำให้ประชาชน
มีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านมาทางกลุ่ม แสดงเจตนารมณ์ของ
กลุ่ม ซึ่งย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อำนาจรัฐที่จะได้แก้ไข้ปัญหา ปรับปรุงหรือทำนุ
บำรุงได้อย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์อย่างทั่วหน้า

ดังนั้น ภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย จึงไม่มีเหตุผลที่จะมิให้
กรรมกรเข้ามามีบทบาททางการเมือง แต่ในทางกลับกัน น่าจะเป็นสิ่งที่ดี หากกรรมกร
จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และน่าจะได้รับการสนับสนุน

ปัญหาที่อยู่ว่า ในความเป็นจริงในปัจจุบัน ในประเทศไทยเรากรรมกร
ยังมีบทบาททางการเมืองไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความเป็นประชาธิปไตย
ในประเทศไทยยังไม่เป็น ประชาธิปไตยเท่าที่ควร หรืออาจเป็นเพราะผู้ครองอำนาจรัฐ
ไม่พึงปรารถนาให้กรรมกรเข้ามามีบทบาททางการเมืองหรือสภาพชีวิตความเป็นอยู่
ของกรรมกรนั้นยากลำบากและแร้นแค้นจนเกินไป เขาจรกเย็นมีแต่กระเสือกกระสน
ทำมาหากินจนไม่มีโอกาสได้แสดงถึงความกตเวทิตาเห็นหรือความปรารถนาของตนได้

หรืออาจเป็นเพราะว่ากรรมกรในประเทศไทยนั้นขาดความสำนึกทางการเมือง มีทัศนคติที่ไม่ดีและไม่เห็นคุณค่า ไม่ศรัทธาต่อการเมืองการปกครอง หรือขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม ในสภาพที่ผ่านมา เมื่อกรรมกรจะมีบทบาททางการเมือง การปกครองนั้น ผู้ปกครองหรือผู้กุมอำนาจรัฐก็มักจะจำกัดมิให้กรรมกรเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพร้อมที่จะยกเยือกขอหา "คอมมิวนิสต์" หรือ "ภัยสังคมนิยม" ปล่อยให้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองสมัยนั้นเกรงกลัวกลุ่มพลังต่างๆ จะมีอิทธิพล บั่นทอนหรือสั่นคลอนการครองอำนาจของคนหรืออาจเป็นเพราะว่าผู้นำกรรมกรสมัยนั้น มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ในการแสดงออก หรือการแสดงออกนั้นอาจเป็นผลนำสู่การบั่นทอนความเป็นประชาธิปไตยหรือทำลายความมั่นคงแห่งรัฐอย่างแท้จริงก็อาจเป็นได้ ผู้ครองอำนาจจึงจำกัดบทบาทของกรรมกร เพื่อป้องกันภัยคุกคามต่อประเทศไทยโดยส่วนรวม

อย่างไรก็ตามจากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งรับราชการในกรมแรงงาน จึงได้มีโอกาสพบปะและสัมผัสกับพฤติกรรมของผู้นำสหภาพแรงงานจำนวนมาก จากประสบการณ์พบว่าผู้นำสหภาพแรงงานจำนวนมากที่ตั้งอยู่ในความเป็นผู้มีเหตุผลและนิยมสันติวิธี ซึ่งเมื่อเกิดกรณีพิพาทใดๆ ขึ้นก็สามารถเจรจาตกลงกันไถ่ถอนเหตุสุดแต่ขณะเดียวกันก็มีผู้นำสหภาพแรงงานบางคนที่ยึดความรุนแรงไม่คอยฟังเหตุผลเวลาที่มีข้อพิพาทใดๆ การตกลงกันโดยสันติด้วยเหตุด้วยผลจะเป็นไปได้อย่างไร ซึ่งเป็นการทำลายภาพพจน์ขององค์การของลูกจ้างคนงานด้วย แต่ถึงอย่างไรก็ตามมีวิจัยที่จะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหา หรือตกลงกันไถ่ถอนเหตุสุดนั้น มีขึ้นขึ้นอยู่ด้วยฝ่ายลูกจ้างคนงานฝ่ายเดียว หากแต่ความมีเหตุผลของฝ่ายนายจ้างก็มีความสำคัญต่อการเจรจาด้วยเท่าๆ กัน ลักษณะของผู้นำสหภาพแรงงานตามแบบคังกล่าว ย่อมจะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

จะด้วยเหตุผลกลใดก็ตาม การบีบบังคับให้กรรมกรเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ไม่อาจกระทำไปตลอดไปเพราะกลุ่มกรรมกรเป็นกลุ่มพลังและกลุ่มผลประโยชน์ที่มีส่วนได้เสียกับการเมืองอยู่มาก สักวันหนึ่งกลุ่มคังกล่าวย่อมเข้ามามี

บทบาททางการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ในฐานะผู้ได้หาประชาชนไทย น่าจะได้นำการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อจะทราบว่าผู้นำกรรมการ ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมหรือบทบาทของกลุ่มนั้น มีทัศนคติทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อประชาชนไทยหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะชี้ถึงพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มดังกล่าว เมื่อโอกาสอำนวยและหากเห็นว่าแนวโน้มแห่งพฤติกรรมมีแนวทางเป็นปฏิปักษ์ต่อประชาชนไทยแล้ว ก็นับเป็นหน้าที่ของนักประชาชนไทยทั้งหลายที่จะต้องมองหาแนวทางเบี่ยงเบนพฤติกรรมนั้น ให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนไทยให้ได้ มิใช่จำกัดไม่ให้นักกรรมการเข้ามามีบทบาททางการเมือง การปิดโอกาสหรือกีดกันเอาไว้ให้นักกรรมการเข้ามามีบทบาททางการเมืองไม่อาจทำได้ตลอดไป เพราะโอกาสการรวมตัวของกลุ่มกรรมการนั้นมีโอกาสมากอยู่แล้วตามสภาพการทำงาน หากกีดกันไว้มิให้เจริญเติบโตในรูปแบบและเมื่อถึงคราวที่พลังกรรมการประทุออกมาในตอนหลังแล้วก็ยิ่งเป็นอันตรายต่อประชาชนไทยได้อย่างมากเช่นกัน

๓. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

นอกจากเหตุผลเบื้องต้นที่กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๒ ประการ คือ

- ๑) เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของผู้นำและสหภาพแรงงานไทย (ในกรุงเทพมหานคร)
- ๒) เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมือง ของผู้นำสหภาพแรงงานไทยเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาชนไทยและแบบอำนาจนิยม

๔. ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยทัศนคติของผู้นำกรรมการครั้งนี้ ผู้เขียนมุ่งวิจัยเฉพาะผู้นำสหภาพแรงงานทุกสหภาพในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เนื่องจากว่าสหภาพแรงงานนับเป็นองค์การขั้นพื้นฐานของลูกจ้าง เป็นองค์การที่เป็นตัวแทนของลูกจ้าง โดยลูกจ้างผู้เป็นสมาชิกใฝ่ขอความไว้วางใจหรือมอบหมายให้กรรมการสหภาพแรงงานเข้ามาบริหารงานของสหภาพฯ เพื่อการเจรจาต่อรองกับนายจ้าง คอยปกป้องคุ้มครอง

ดังนั้น คณะกรรมการของสหภาพแรงงาน จึงเป็นตัวแทนของลูกจ้าง เป็นผู้นำในการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของลูกจ้าง ฉะนั้น แนวความคิดหรือทัศนคติของผู้นำสหภาพแรงงาน จึงย่อมจะมีผลต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของกลุ่มลูกจ้าง การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเฉพาะกรรมการสหภาพแรงงาน สหภาพละ ๓ คน ทั้งนี้คือ ประธานสหภาพแรงงาน เภรัญญิก และ เลขาธิการของสหภาพแรงงาน สาเหตุที่เลือกวิจัยประธานสหภาพแรงงาน เภรัญญิก และ เลขาธิการของสหภาพนั้น เนื่องจากประธานสหภาพฯ นั้นเป็นผู้นำหรือประมุขของสหภาพแรงงาน แต่ละแห่งแนวความคิดและพฤติกรรมของประธานฯ จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อสมาชิกทั้งหมด ส่วนเลขาธิการก็เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และเป็นศูนย์รวมของการติดต่อการดำเนินการสำหรับ เภรัญญิกนั้นแม้จะกุมอิริยาบทตำแหน่งที่จะมีบทบาทสำคัญ แต่ในความเป็นจริงแล้ว "ทุน" นั้นมีความสำคัญมากต่อการดำเนินงานของสหภาพ การหาทุนและการบริหารการเงินต้องอาศัย เภรัญญิก ดังนั้น จึงทำให้ เภรัญญิกมีบทบาท และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสหภาพแรงงานไม่น้อยเช่นกัน

นอกจากนี้ เพื่อให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงศึกษาวิจัยผู้นำของสภาองค์การลูกจ้าง ซึ่งเป็นองค์การฝ่ายลูกจ้างระดับสูง ที่สหภาพแรงงานหลายสหภาพรวมตัวกันก่อตั้งขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีทั้งสิ้น ๓ สภา โดยผู้เขียนจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะประธานสภาองค์การลูกจ้างทั้ง ๓ สภา

๕. ขั้นตอนและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนและวิธีการวิจัยออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๕.๑ การค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research)

โดยการศึกษาแนวความคิด ปรัชญา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยและอำนาจนิยม หลักการของสหภาพแรงงาน อิทธิพลของผู้นำที่มีต่อการจัดการบริหาร ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ ผลงาน

วิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกระบวนการและวิธีการในการวิจัย โดยศึกษากันดูว่าจาก เอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ทั่วไป และเอกสารของทางราชการ ได้แก่กฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ ด้าน แรงงาน เอกสารรายงานการบริหารแรงงาน ของกรมแรงงาน ตลอดจนเอกสาร เจริญวิชาการและสถิติซึ่งส่วนมากเป็นเอกสาร ของกรมแรงงาน

๕.๒ การสำรวจ (Survey or Field Research) ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับสำรวจทัศนคติส่งไปยังผู้นำสหภาพ-แรงงาน สหภาพละ ๓ คน ในกรุงเทพมหานคร ตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตการ วิจัย

๕.๒.๑ ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามสร้างขึ้นตามสมมุติฐานและตัวแปร เพื่อ สอบถามความคิดเห็นและทัศนคติทางการเมือง ของผู้นำสหภาพแรงงาน โดยแบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามทั่วไป เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของ ผู้นำและสหภาพแรงงาน โดยจะเป็นคำถามแบบให้เลือกว่าตอบที่เห็นว่าถูกต้องหรือ เติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ ๒ จะเป็นคำถามที่ใช้วัดทัศนคติของลิเคอร์ต (Likert Scale) (๑) โดยได้นำลักษณะประชาธิปไตย และอำนาจนิยมมาแจ้ง เป็นข้อๆ และตั้งคำถามเป็นข้อความที่เป็นทั้งในแง่บวก (Positive) และแง่ ลบ (Negative) ต่อลักษณะประชาธิปไตยและอำนาจนิยมลละกันไป ทุกคำถาม มีความสำคัญเท่ากันหมด ส่วนคำตอบจะถูกแบ่งเป็น ๕ ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบ คำตอบแต่ละระดับกำหนดคะแนนลคหดกันไป คือ

Rensis Likert อ้างใน Bernards. Phillips, Social Research: Strategy and Tactics (London: Boston University, 1968)

ก. คำตอบข้อที่เป็น Positive

คำตอบ		ข้อประชาธิปไตยและเป็น	
Negative	ต่อต้านจนนิยม		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	จะไม่คัดค้าน	เท่ากับ	๕
เห็นด้วย	"	"	๔
ไม่มีความเห็น	"	"	๓
ไม่เห็นด้วย	"	"	๒
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	"	๑

ข. คำตอบข้อที่เป็น Negative

คำตอบ		ข้อประชาธิปไตยและเป็น	
Positive	ต่อต้านจนนิยม		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	จะไม่คัดค้าน	เท่ากับ	๑
เห็นด้วย	"	"	๒
ไม่มีความเห็น	"	"	๓
ไม่เห็นด้วย	"	"	๔
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	"	๕

เหตุตั้งคำถามเป็น Positive และ Negative นั้นก็เพื่อความถูกต้องยิ่งขึ้นของ ข้อมูลเพราะ เป็นการตรวจสอบความถูกต้องไปในตัวด้วย

๕.๒.๒ มาตรการทัศนคติทางการเมือง

ผู้วิจัยได้นำเอาลักษณะประชาธิปไตยและอำนาจนิยมมาแจ้งเป็นข้อๆ เพื่อกำหนดเป็นมาตรการทัศนคติทางการเมือง ดังนี้ (๑)

ก. มาตรการทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย

๑. ความเชื่อในสิทธิหรืออุดมการแบบประชาธิปไตย

๑.๑ เชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถมีเหตุผล มีศักดิ์ศรี

มีความสำคัญ

๑. เป็นการสรุปลักษณะของประชาธิปไตยและอำนาจนิยม โดยการศึกษาค้นคว้าเรื่องดังกล่าวจากหนังสือหลายเล่ม ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในเรื่องนี้ในบทที่ ๒ เรื่องปรัชญาแนวความคิดและทฤษฎีทางการเมืองการปกครอง

- ๑.๒ เชื่อว่ามนุษย์มีความเท่าเทียมกัน
- ๑.๓ เห็นว่าเสรีภาพเป็นสิ่งจำเป็น
- ๑.๔ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

๒. ความเชื่อและความนิยมในรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ธิปไตย

- ๒.๑ เชื่อว่าระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แก้ปัญหาของชาติได้
- ๒.๒ สถาบันการปกครองจะต้องมีการแบ่งอำนาจ มีการถ่วงดุลย์ระหว่างกันและถูกควบคุมโดยมหาชน
- ๒.๓ ผู้ปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบและยินยอมจากประชาชน โดยการเลือกตั้งอย่างเสรีและมีกำหนดการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองไว้เป็นวาระโดยสันติวิธีตามแบบแผนและผู้ปกครองต้องรับผิดชอบต่อประชาชน
- ๒.๔ กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนต่างๆ จะนำมาบังคับใช้ หรือจะเปลี่ยนแปลงได้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนหรือตัวแทน
- ๒.๕ อำนาจอธิปไตยจะต้องจำกัด ใช้อำนาจอธิปไตยที่จำเป็น การใช้อำนาจเป็นไปตามระเบียบแบบแผนและก้ำกึ่งประโยชน์ส่วนรวม
- ๒.๖ ผลประโยชน์ กรรมสิทธิ และสิทธิส่วนบุคคลจะต้องได้รับหลักประกันและให้การคุ้มครอง
- ๒.๗ การตัดสินใจใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์และต้องคุ้มครองสิทธิของฝ่ายข้างน้อย
- ๒.๘ ต้องมีหลักประกันความเสมอภาค
- ๒.๙ ต้องมีพรรคการเมืองมากกว่า ๑ พรรค หรือมีสิ่งให้เลือกมากกว่า ๑ สิ่ง

๓. ความนิยมชมชอบวิถีชีวิตภายใต้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย

- ๓.๑ ประชาชนมีเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น

การสังคม การเมืองหรือการเข้าร่วมพรรคการเมือง การเลือกประกอบอาชีพ การเลือกที่อยู่อาศัย การเดินทาง การติดต่อสื่อสาร การศึกษาเล่าเรียน การตั้งสมาคม การพูด เขียน พิมพ์ และโฆษณา ฯลฯ

๓.๒ ประชาชนมีสิทธิ ถัดกันการปฏิบัติของรัฐบาล การแสวงหา กล่าวหา คุ้มค่าทดแทน ได้รับความเป็นธรรมและสะดวกในที่จับกุมคุมขัง หรือจำคุก สิทธิการเข้าเมืองของรัฐ การร้องทุกข์ การฟ้องร้องหน่วยราชการ สิทธิในครอบครัว และทรัพย์สิน ฯลฯ

๓.๓ ประชาชนมีความเสมอภาคในทางกฎหมายทางการเมือง ในโอกาสแสวงหาความก้าวหน้า เสมอภาคในการให้ความคุ้มครองและให้บริการ จากรัฐ ตลอดจนศักดิ์ศรีของความเป็นคน ฯลฯ

๓.๔ ประชาชนมีหน้าที่ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ร่วมเสียภาษีอากรและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ฯลฯ

๔. ความมีบุคลิกภาพที่เป็นนักประชาธิปไตย

๔.๑ ความรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นให้ความสำคัญและรับฟังความเห็นที่แตกต่าง ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์ด้วยเหตุผล

๔.๒ ความรู้จักแก้ปัญหา โดยใช้เหตุผลความอดกลั้นและสันติวิธี

๔.๓ ความพยายามมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ มีความสำนึกทางการเมืองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

๕. มาตรฐานทัศนคติที่เป็นอำนาจนิยม

๑. ความเชื่อต่อสิทธิหรืออนุกรมการอำนาจนิยม

๑.๑ มนุษย์ส่วนมากใจ ไม่มีเหตุผลไม่รู้จักความต้องการที่แท้จริงของตนเอง

๑.๒ มนุษย์ไม่เท่าเทียมกัน มีคนใจ คนฉลาด ความเสมอภาคจึงไม่มีโดยธรรมชาติ

๑.๓ เสรีภาพก่อให้เกิดความวุ่นวาย หายนะ

๑.๔ ผู้ฉลาดและเข้มแข็ง จึงควร เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้ฝึกฝน

อำนาจรัฐ

๒. ความนิยมชมชอบระบบการปกครองแบบเผด็จการ

- ๒.๑ เชื่อว่าการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดของผู้นำสามารถแก้ไข ปัญหาของชาติได้
- ๒.๒ ผู้ปกครองมาจากผู้ที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวฉลาด และครองอำนาจ เรื่อยไปจนกว่าจะมีผู้ที่เข้มแข็งกว่ามาครองแทนหรือมีทายาทขึ้นครองอำนาจแทน
- ๒.๓ สถาบันการปกครอง เป็นเครื่องมือของผู้นำในการปกครอง การจัดตั้ง ยุบเลิก ฯลฯ เป็นไปตามความประสงค์ของผู้นำ และสถาบันเหล่านั้นขึ้น ต่อผู้นำและรวมอำนาจสูงสุดไว้ที่ผู้นำอย่างเด็ดขาด
- ๒.๔ กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนต่างๆ ผู้นำจะเป็นผู้กำหนด และใช้บังคับโดยไม่ต้อง ขอความเห็นชอบจากประชาชน
- ๒.๕ อำนาจรัฐมีไม่จำกัด ผลประโยชน์ของรัฐ เป็นใหญ่
- ๒.๖ ผลประโยชน์ กรรมสิทธิและสิทธิส่วนบุคคล จะมีได้ก็เฉพาะ ที่รัฐอนุญาตให้มิแต่ผลประโยชน์หรือกรรมสิทธิหรือสิทธิส่วนบุคคลเหล่านั้นต้องไม่กระทบ กระเทือนผลประโยชน์ หรืออำนาจของรัฐ
- ๒.๗ การตัดสินใจในปัญหาต่างๆ เป็นอำนาจของผู้นำโดยเด็ดขาด
- ๒.๘ ต้องซัดจกแนวความคิดที่โต้แย้งอย่างรุนแรงและเด็ดขาด

๓. ความเป็นผู้มีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อเผด็จการ

- ๓.๑ ยึดมั่นในค่านิยมแบบพื้นบ้านที่มักจะมีความเชื่อเก่าๆ ที่ไม่มีเหตุผลหรือหมกมุ่นในเรื่อง โชคกลาง ไสยศาสตร์
- ๓.๒ เชื่อฟังและจงรักภักดีต่อผู้นำ
- ๓.๓ ทำหน้าที่ตามที่ถูกกำหนดและมอบหมาย
- ๓.๔ ไม่นิยมแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะความคิดโต้แย้ง โดยถือว่าเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจ

๔. ความมีบุคลิกภาพเป็นนักอำนาจนิยม

๔.๑ ชอบไร้อำนาจเมื่อ มีโอกาส ชอบแสดงออกว่า
เป็นผู้มีอำนาจราชศักดิ์ ชอบข่มขู่ กดขี่ผู้อื่น

๔.๒ โอนอ่อน เคารพบนอบต่อผู้ทรงอำนาจ

๔.๓ นิยมการใช้กำลังรุนแรง คู่กันและไม่อ่อนข้อ

ไม่ประนีประนอม

๔.๔ ไม่ไว้วางใจเพื่อนมนุษย์

๕.๒.๓ การทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
ให้นำสหภาพแรงงานที่ไปศึกษาคงงานกับสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ทค-
สองตอบจำนวน ๒๐ คน แล้วนำคำตอบมาวิเคราะห์พร้อมทั้งรับฟังความเห็นจากผู้
ให้คำตอบ ผลการวิเคราะห์เป็นที่พอใจและเชื่อมั่นว่าสามารถใช้วัดทัศนคติทางการ-
เมืองของผู้นำสหภาพแรงงานได้ อีกทั้งยังได้นำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบ
ถามเล็กน้อยเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๕.๒.๔ การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบไปยังกลุ่มประชากร
ทางไปรษณีย์ และติดตามผลโดยทางโทรศัพท์ เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคือ แล้ว
คอยรับแบบสอบถามกลับคืน

๕.๒.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว ดำเนินการดังนี้

ก. นำแบบสอบถามตอนที่ ๑ มาแยกตามระดับอายุ ระดับการ
ศึกษา ระดับรายได้ และประเภทของอาชีพ แล้วศึกษาร้อยละ จากนั้น แจกแจงความ
ถี่ของข้อมูลเปรียบเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ แล้วเสนอรายการข้อมูลเป็นตาราง เพื่อ
เตรียมประเมินค่าตัวแปรต่างๆ จากค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนเหล่านี้ และนำไป
วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของคะแนน ด้วยวิธีเปรียบเทียบตัวกลาง เลขคณิตถ้อยถี่หนึ่ง
เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๓ การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ประธานสภาองค์การลูกจ้าง ซึ่งเป็น
องค์กรที่ใหญ่ที่สุดของฝ่ายลูกจ้าง ที่สหภาพแรงงานหลายสหภาพร่วมกันก่อตั้งขึ้น นับ
เป็นศูนย์รวมแห่งผู้นำระดับสูง ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ ประธานสภาองค์การลูกจ้างทั้ง
๓ สภา เพื่อนำรายละเอียดมาประกอบการพิจารณา และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจาก
ผู้นำสหภาพแรงงาน

๖. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก่อนการดำเนินการสำรวจทัศนคติทางการเมืองของผู้ว่าสหภาพแรงงาน
ผู้เขียนได้ศึกษาถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลงานวิจัยที่น่าสนใจ ดังนี้

๖.๑ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ พ.ศ.ศ. สุวรรณ วรรณเวช ได้ศึกษาทัศนคติ
ของนายร้อย ตำรวจที่มีต่อการเมืองและการบริหาร จากการศึกษาพบว่า บุคคลใน
กลุ่มดังกล่าวมีลักษณะเป็นแบบชาตินิยมและอนุรักษนิยม กล่าวคือ เชื่อในความสำคัญ
ของการรักษา เห็นคุณค่าของการใช้อำนาจบังคับ เชื่อว่ารัฐบาลจะต้องมีอำนาจใน
การควบคุมสิ่งต่างๆ เห็นว่าสหิคอมมิวนิสต์เป็นภัยต่อประเทศ นักการเมืองไม่ควร
เข้าก้าวกายงานของข้าราชการประจำ และไม่ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการ
บริหาร โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สภาพความเป็นข้าราชการของตำรวจ
ต้องเปลี่ยนแปลงไป

๖.๒ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ วิภากรณี ปราโมช ณ อยุธยา ได้วิจัยทัศนคติ
ทางการเมือง ความเข้าใจและความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือก
ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความ
รู้ ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา ในระดับปานกลางถึงดี ส่วนใหญ่สนใจ
การเมืองค่านิยมทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก และประมาณครึ่ง
หนึ่งของประชากรที่ศึกษามีทัศนคติทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
โดยค่อนข้างดี ประชาชนส่วนใหญ่มีความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง

๖.๓ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มนูญ ศิริวรรณ ได้ศึกษาวัฒนธรรมการเมืองไทย ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะอำนาจนิยมของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองไทยประกอบไปด้วยวัฒนธรรมย่อย ๒ รูปแบบ คือ วัฒนธรรมทางการเมือง แบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ของประเทศ มีลักษณะเด่นคือ อำนาจนิยมและอิสระนิยม อีกรูปแบบหนึ่งคือ วัฒนธรรมทางการเมือง แบบสมัยใหม่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของผู้นำหรือผู้มีการศึกษาสูง มีลักษณะเด่นคือ อำนาจนิยมและเสรีนิยม

๖.๔ ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มรุส ใหญ่ขยัน ได้ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวงมหาดไทย ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย และหัวหน้าแผนก สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง และกรมพัฒนาชุมชนพบว่า หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกดังกล่าวส่วนใหญ่จะมีทัศนคติและจิตใจแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง และขณะเดียวกันก็มีทัศนคติแบบอำนาจนิยมและอนุรักษนิยมอยู่ด้วย แต่ค่อนข้างต่ำ

004170

๖.๕ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ขวลิต กัยดี ได้ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เป็นทั้งประชาธิปไตยและเผด็จการปนๆ กันอยู่ในบุคคลเดียวกัน

๖.๖ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ชัยวัฒน์ รัฐขจร ได้ศึกษาความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า

๖.๖.๑ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองค่อนข้างต่ำ

๖.๖.๒ ประชาชนมีความกระตือรือร้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองค่อนข้างต่ำ

๖.๖.๓ ประชาชนเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจและความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองสูงกว่าเพศหญิง

๖.๖.๔ รัชการศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ในการ เมืองแบบ ประชาธิปไตยและความกระตือรือร้นในการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง กล่าวคือ ผู้มีการศึกษาสูงจะมีความรู้และกระตือรือร้นสูงกว่า

จากการศึกษาลงานวิจัยที่คล้ายคลึงแล้วพบว่า ยังไม่มีข้อสรุป ที่แน่นอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่มีสิ่งค้นพบที่น่าสนใจคือ คนส่วนมากเป็นอำนาจนิยม และ ความเป็นทั้งประชาธิปไตยและอำนาจนิยมในบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งจะได้นำมาร่วม พิจารณาในการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

๗. สมมุติฐานในการศึกษา

เพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษา จึงตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

๗.๑ ผู้นำสหภาพแรงงานจะมีทัศนคติส่งเสริมประชาธิปไตยหรืออำนาจ นิยมมากน้อยเพียงใด มีความสัมพันธ์กับอายุของผู้นำสหภาพแรงงาน

ความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานนี้หมายถึง ผู้นำสหภาพแรงงานที่มีอายุสูงจะ มีทัศนคติที่ส่งเสริมอำนาจนิยมมากกว่าผู้มีอายุน้อย และมีทัศนคติส่งเสริมประชาธิปไตย น้อยกว่าผู้มีอายุน้อย ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้มีอายุสูงจะมีประสบการณ์ภายใต้ระบบการ- ปกครองและระบบสังคมที่ประชาชนไม่ก่อนจะมีสิทธิมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนคนรุ่นใหม่ จะได้รับแนวความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองเสรีภาพ ฯลฯ จึงน่าจะมีทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่าผู้มีอายุสูง

๗.๒ ผู้นำสหภาพแรงงานจะมีทัศนคติส่งเสริมประชาธิปไตยหรืออำนาจ- นิยมมากน้อยเพียงใด มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของผู้นำสหภาพแรงงาน

ความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานนี้ หมายถึงผู้นำสหภาพแรงงานที่มีระดับ การศึกษาสูงจะมีทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำและ ส่งเสริมอำนาจนิยมน้อยกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีการ- ศึกษาสูงย่อมจะมีโอกาสได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ เมืองการปกครองมาก กว่าเพราะวิชาความรู้เหล่านี้ได้โดยมากแล้วจะมีสอนในระดับการศึกษาสูง นอกจากนี้

วิชาการความรู้แขนงต่างๆ แม้จะมีไขว้วิชาการ เมืองการปกครอง โดยตรงแต่ก็น่า
จะมีผลทำให้ผู้ได้รับการศึกษามีเหตุมีผลในการวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่า จึงน่าจะ
จะเป็นไปได้ว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่าผู้มี
ระดับการศึกษาต่ำ

๗.๓ ผู้นำสหภาพแรงงาน จะมีทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยหรือ
อำนาจนิยมมากน้อยเพียงใด มีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้นำสหภาพแรงงาน

ความสัมพันธ์ตามสมมติฐานนี้หมายถึง ผู้มีรายได้สูงหรือมีฐานะทาง-
เศรษฐกิจดีน่าจะมีทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่าผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากพวกนี้
จะมีความวิตกกังวลเรื่องการครองชีพน้อย ส่วนผู้มีรายได้นั้นอาจครองชีพอยู่ด้วย
ความยากลำบากมีหนี้สินรุงรังจึงเป็นไปไม่ได้ที่จะมองโลกในแง่ร้าย จึงอาจนิยมความ
ก้าวร้าวรุนแรงต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยเร็วและแบบพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ
เพื่อให้ฐานะความเป็นอยู่ของตนดีขึ้น

๗.๔ ผู้นำสหภาพแรงงาน จะมีทัศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตยหรือ
อำนาจนิยมมากน้อยเพียงใด มีความสัมพันธ์กับประเภทอาชีพของผู้นำสหภาพแรงงาน

ความสัมพันธ์ตามสมมติฐานนี้หมายถึง ผู้นำสหภาพแรงงานที่มีอาชีพหรือ
ตำแหน่งหน้าที่การงานสูง เป็นผู้บริหารหรือพวกที่ทำงานเบาจะมีทัศนคติที่ส่งเสริม
ประชาธิปไตยมากกว่าลูกจ้างคนงานระดับต่ำหรือผู้ที่ทำงานใช้แรงงานหนัก และส่งเสริม
อำนาจนิยมน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีตำแหน่งงานสูงหรือทำงานเบาจะมีฐานะ
ความเป็นอยู่ที่ดีหรือทำงานสบายอยู่แล้ว ทำให้มองโลกในแง่ดี ส่วนผู้ที่ทำงานใช้แรง-
งานหนัก โดยมากจะเป็นกรรมกรแบกหาม ซึ่งจะมีฐานะทางสังคมต่ำต่อจากมอง
โลกในแง่ร้าย จึงอาจมีผลให้มีความคิดที่ก้าวร้าวรุนแรงด้วย

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เชื่อว่าอย่างน้อยที่สุดจะได้รับประโยชน์ดังนี้ คือ

๔.๑ ทำให้ทราบสภาพทั่วไปของผู้นำและสหภาพแรงงาน ซึ่งจะ เป็น
ประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้การสนับสนุนและควบคุมดูแล

๔.๒ ทำให้ทราบทัศนคติทางการเมืองของผู้นำสหภาพแรงงานว่า ส่ง
เสริมประชาธิปไตยหรืออำนาจนิยม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาหรือ
แก้ไขปัญหาการเมืองการปกครองและปัญหาแรงงานต่อไป ทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับ
การพิจารณาตัดสินใจในปัญหาบางประการของผู้ใช้อำนาจทางการเมืองการปกครอง